

UNITÁRIUS ÉRTESITŐ

Unitárius Egyház — Budapesti Unitárius Egyházközség — Unitárius Missióház Hivatalos Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Budapest, V., Koháry-utca 4.

Telefon Aut. 174—24.

A kéziratok minden hónap 10-ig,
illetve 20-ig küldendők be.

Megjelenik kéthetenként

Előfizetési ára egy évre 4 P.

Az előfizetési díjak az Unitárius Egyház-
község (Budapest) címére küldendők.

Postacsekk szám 30.400

Főszerkesztő **BARABÁS ISTVÁN** ♦ Felelős szerkesztő **JANCSI LÁSZLÓ**

A főpásztor Ujévi levele összes hiveihez.

Szeretett hiveim, unitárius Atyámfiak távolban, közelben!

Új esztendő derült reánk, új biztatással, új reménységgel. Biztat, hogy feledjük a multak bánatát és fájalmát. Biztat, hogy tekintsünk jó reménységgel a jövő elébe, mert a reménység soha meg nem szégyenit. Isten gondoskodott arról, hogy a lehullott falevél helyén új rügy fakadjon. Isten gondoskodik arról, hogy a gyenge megerősödjék, a szegény meggazdagodjék, mert Isten előtt a lelki kincsek teszik gazdaggá az embert, melyeket a rozsdá és a moly meg nem emészt.

De mi földi halandók nem mondhatunk le a megélhetésre szükséges javakról sem. Előttünk a kezdés, előttünk a pálya: az erőtlen csügged, az erős megállja.

Én főpásztorotok, ki a mi megszentelt drága unitárius egyházunk nevében szólok, elég jól ismerem már a falusi és a városi ember sorsát. Tudom, hogy a megélhetés ezerféle gonddal van terhelve, mégis azt hirdetem, ne félj kicsiny sereg, veled van a te egy igaz Istened. Ő segélt, s mindig segíni fog, csüggedésre nincsen ok!

A mi Istenünk jó voltából a székely gazda sorsának jobbra fordultát látom és remélem a közel jövőtől, mert szeretett kereszturi iskolánk mellett a gazdálkodás minden ágában oktató és gyakorló iskolát fogunk felállítani. Ezt parancsolja az édes anyaföld szeretete. Erre indít az a nehéz megélhetés, amely munkakeresetre elküldi hazulról, nemcsak a férfiakat, hanem a nőket, s a mi kedves leányainkat is. Szétszórja őket messzi idegenben.

Sóhajtok s veletek együtt imádkozom a családból távol levőkért. Imádkozom drága hitünk és édes anyanyelvünk megmaradásáért. Intem az anyákat a kis köves Izland-sziget anyái példájával, hogy tanítsátok meg gyermekeiteket otthon a tűzhely mellett imádkozni, irni, olvasni. Köztük egy sincsen a ki ezt a hármat ne tudná. Ha minden székely anya azt akarja nálunk is úgy leszen. Nem lesz irástudatlan. Nem lesz iskolázatlan.

Örömmel gondolok vissza a múlt évben több helyen tett püspöki látogatásaimra. Büszke vagyok népünkre, mert látom, hogy szereti és gondozza templomát és jó rendben, ékesen tart mindeneket. Büszke vagyok ifjuságunkra, mert szereti a dalt és szép harmoniás énekével megtölti a templomot. Kérlek összes hiveim, ne lankadjatok ezután se. Legyetek méltók az ősokhöz, akik sokszor karddal s mindig drága verejtékkel védték és tartották fenn hitünket, templomainkat.

Pál apostol szavaival intelek, *azért szerelmes atyámfiai erősen álljatok mozdulatlanul, buzgolkodván az Urnak dolgában mindenkor tudván, hogy a ti munkátok nem hiába való az Urban. Vigyázzatok, álljatok meg a hitben, legyetek férfiak, legyetek erősek (2. Kor. 15, 58, 16, 13).*

Főpásztori megáldó szeretetem és jó kívánataim kísérnek a beállott új esztendőben. Bizalommal várom és kérem, hogy minden dolgaitok ékesen és jó renddel folyanak Isten dicsőségére és az emberek javára.

Legyetek összetartók. Szeressétek és becsüljétek meg egymást! Hallgassatok lelkivezéreteik jó tanácsára és ne hallgassatok a békeség megrontóira.

Isten segítjen és szenteljen meg mindnyájatokat, távolban és közelben. Adjon nektek boldog és áldásos újesztendőt.

Vagyok és maradok főpásztori szeretettel.

Dr. Boros György
püspök.

Megnyitó beszéd*

Törvényeinknek és szokásainknak megfelelően összejöttünk, hogy ide tartozó ügyeinket elintézzük. Mielőtt azonban ezekhez hozzákezdénénk röviden emlékezzünk meg ez évi ülésünkkel egybeeső négy évfordulóról.

* *Dimény Mózes* körü felügyelő gondnok megnyitó beszéde Hódmezővásárhelyen.

Az egyik évforduló a jelenlegi vendéglátó egyházközségünk fennállásának 50 éves évfordulója. Azt hiszem mindnyájan tudjuk, hogy ennek az egyházközségnek fenntartásában az oroszánrészt néhai felügyelő gondnok társam, Kovács József kormányfőtanácsos úr vette ki, akit a közügyek iránti nagy érzéke, nagy szeretete, nagy tevékenysége és nagy áldozatkészsége valamint e tulajdonságoknak minden oldalon történt teljes elismerése Hódmezővásárhely törvényhatósági joggal felruházott város legjobban megbecsült polgárai közé emelt. Még most is szemem előtt van az a hatalmas gyászmenet, mely ennek az egyházközségnek nagy pátronusát, a közélet nemes-szivü és tisztakezü harcosát az utolsó útjára kísérte, valamint az a végső nagy tiszteletadás, mellyel Hódmezővásárhely város hódolt nagy fiának a fórumon megható szavakban.

Legyen egyházunk nemeslelkü fiának emlékezete örökké áldott; magának az egyházközségnek pedig az évforduló alkalmából kívánunk a megboldogulthoz hasonló nemesszivü és áldozatra kész, öntudatos, lelkes és tevékeny vezetőket és hiveket, hogy az elkövetkezendő 50 évben az egyháznak ne csak fennmaradása, hanem felvirágzása is biztosítható.

A másik évforduló vikáriátusunk 10 éves évfordulója. E templomban hangzott el néhai dr. Nagy György testvérünk szájából az indítvány, hogy Erdély, illetőleg püspökségünk elszakítása miatt gondoskodjunk magyarországi egyházunk önnálló kormányzásáról. Most a tíz éves évforduló alkalmából első vicáriusunkat, Józán Miklós Ő Méltóságát szeretettel üdvözlöm és sikeres munkásságáért a Közgyűlés nevében hálás köszönetet mondok.

A harmadik évforduló, melyről meg kell emlékeznünk, Dávid Ferenc halálának 350 éves évfordulója. A Krisztus tanításaitól eltért római egyház megreformálására irányuló törekvés a III. és IV. században, Sabellius és Árius korára vezethető vissza, kik már akkor hirdették az unitárius tanokat. A reformáció azonban csak a 16-ik században Luther fellépésével kezdődött. Sokan végeztek e tekintetben kiváló munkásságot, de ezek közül csak hárman alapítottak egyházat: Luther, Kálvin és Dávid Ferenc. Önként értetődőleg a mi szivünkhöz, a mi lelkünkhöz Dávid Ferenc áll a legközelebb. Ezt a közelséget azonban nemcsak azért látjuk, mert kötelességünknek tartjuk vallásalapítónkat szeretni, hanem azért is, mert szabad vizsgálódásunk alapján meggyőződünk, hogy Dávid Ferenc minden tekintetben a legnagyobb mértékben kiérdemelte hiveinek örök háláját és mérhetetlen szeretetét.

A három reformátor közül a nagyközönség Dávid Ferenc életét és munkásságát ismeri a legkevésbé és neki is van a legkevésbé követője, ha azonban a reformátorok életét és szellemét, egyéniségét és a lélek, a hit érdekében kifejtett munkásságának eredményeit összehasonlítjuk, e tekintetben Dávid Ferenc nem marad vallásalapító társai mögött. Ha a reformátorokat egymással szembe állítjuk, Luther és Dávid között találunk a legtöbb hasonlatosságot, mindketten bátor hitujítók, mindketten saját hazájukban, véreik közt helytállanak mindazokért, amit hirdettek és tanítottak. A bátor fellépés és helytállás mellett közös vonás Luther és Dávid között a türelmesség. Jóllehet Dávid e tekintetben felülmulhatatlan, de Luther is hirdetője és gyakorlója is a keresztény szabadságnak! Dávid nagy türelmessége abból nyilvánvaló, hogy a szintén unitárius fejlődelmet sohasem kíséri meg ellenfeleivel szemben kihasználni.

Rokonvonás Luther és Dávid között az is, hogy egyikük sem sietett kiválni a katolikus egyházból, hanem mindketten annak kebelében igyekeztek a vallást eredeti tisztaságába visszaállítani. Ez nyilvánvaló abból, hogy Luther csak akkor szakított Rómával, mikor a pápa ellene kiadta az átokbullát, Dávid pedig Wittenbergből való visszajövedele után két évvel csak akkor hagyta el a katolikus egyházat, mikor Bornemissza püspök a katolikus papságot a hitujítás elleni szervezkedésre hívta fel.

Dávid Ferenc egyedül a bibliára támaszkodva az egyházat a maga eredetiségébe vitte vissza, a józan észnek, a szabad léleknek állított fel hittételeket, Istenről, Jézus Krisztusról és a Szentlélekről. Azzal, hogy Jézus ember voltát tanította, az emberbe önérzetet öntött és így azt közelebb hozta Jézushoz és a Mindenhatóhoz.

Luther volt a reformatió megindítója, alfája, Dávid volt annak befejezője, omegája. Amit Luther megkezdett, azt Dávid folytatta a vallás megtisztításán keresztül a hit és lelkiismereti szabadság teljes diadalra juttatásáig. Amit Dávid Ferenc életében hirdetett, tanított, azt életének feláldozásával, mártir halálával megpecsételte és ezzel

---

BERDE LAJOS

unitárius cipész-mester jutányosan vállal minden munkát.

Hó- és sárcipőt is készít

Lakik: II., Batthyányi-utca 48 szám.

igazi követője lett Jézus Krisztusnak, mert ő is, mint az Uristennek szent Fia, meggyőződését és ahhoz való ragaszkodását az életénél is többre becsülte.

Örök dicsősége Dávid Ferencnek, hogy János Zsigmond nagyműveltségű fejedelem hozzájárulásával életének munkáságát mintegy megkoronázta a vallás szabadságának törvénybeiktatásával. Ez azért örök dicsősége, mert ezzel megelőzte az egész világot olyan időben, amikor még, sőt évszázadokkal azután is dult a vallás üldözés, a vallásháború. Ha valamelyik más külföldi állam törvényhozása végezte volna azt, amit tett a kis Erdély az 1568 évi tordai országgyűlésen, vagy ha valamelyik hatalmasabb vallás befolyására iktattatott volna törvénybe a vallásszabadság, ma az iskolák hangosak volnának a nagy történelmi tény tanításától, dicsőítésétől, miután azonban az említett tordai országgyűlés törvényhozása az unitárius vallás alapítójának nevéhez fűződik, csak egy pár elfogulatlan és emelkedett lelkű más felekezetbeli embertől hallunk Dávid Ferencet dicsőítő szavakat.

Meggyőződésem szerint Dávid Ferenc törvényben megnyilatkozott szellemének tulajdoníthatjuk a többször hangoztatott külön erdélyi lélek kialakulását, ami megnyilvánul abban, hogy különböző vallásfelekezetek hallgatják egymás istentiszteletét, sőt közös templomot is használtak évszázadokon keresztül. Legutóbb pedig felemelően nyilatkozott meg e lélek abban, hogy az összeomlás után Erdélyben a különböző felekezetek püspökei összefogtak, hogy megmentésük azt, ami még menthető. Ilyen irányu megnyilatkozás jelenleg az is, hogy a székelyföldi felekezetek és azok papjai közös akciót indítottak ottani gimnáziumunk megmentésére. Ezekben él évszázadok múlva is Dávid Ferenc mindent összefogó lelke, türelmes és egymást megbecsülő szelleme. De az ő lelke és szelleme nemcsak itt él, hanem él és munkálkodik túl a tengereken is az ottani unitáriusokban. Ennek tulajdoníthatjuk azt, hogy amerikai és angol hitrokonaink a menekült fiatalságunknak nagy áldozatok árán Budapesten házat vásároltak és hogy a háború után az unitárius ügygel kapcsolatosan elsőnek karolták fel a magyarság ügyét is.

Igy hat ma is idő és távolságra való tekintet nélkül Dávid Ferenc nagy szelleme.

Most mikor a 350 éves évforduló alkalmából a köri közgyűlés ezt a pár pillanatot nagy vallásalapítónk emlékének szenteli, lélekben szálljunk vissza Dávid Ferenc korába, lássuk meg Dávid Ferencben azt a minden áldozatra kész, fáradhatatlan lelkészt, aki a vallás

megtisztítása iránt szomjas lelkével Erdélyből Wittenbergbe utazik, hogy igyék abból a forrásból, amely a lelkét felfrissítette, táplálta és megerősítette egy egész életre szóló hatalmas, önfeláldozó küzdelemre.

Lássuk meg Dávid Ferencben azt a vezérszellemet, aki Kolozsvár piacán egy kőre felállva meghódítja az ő hitbeli meggyőzésének a város egész lakosságát és rádió nélkül is hozzáférkőzik úgyszólván Erdély egész intelligentiájának értelméhez és szívéhez. Lássuk meg Dávidban a tordai országgyűlésen iránytadó törvényhozót, aki ezzel a munkásságával szabaddá tette hitünket és lelkünket, minek következtében ma mi unitáriusok *vallási fesztélyezettség nélkül minden templom előtt kalapot emelhetünk*, bármely templomban imádkozhatunk, bármely vallásu szegénynek alimizsnát adhatunk és bármely embertársunkkal különféle hitbeli meggyőzés mellett is keblünkre ölelhetjük.

Lássuk meg Dávid Ferencben azt a *fejedelmi* tanácsadót, ki a maga részére soha semmit nem kért, hanem a fejedelem jóságát az ember hitének és lelkiismereti szabadságának biztosítására használta ki. Lássuk meg Dávidban a hitvitázó igazi reformátort, aki mindig csak a szónak, az igazságnak és a meggyőzésnek erejével győzedelmeskedett, reformátori munkásságához üldözés és vér nem tapadt. Lássuk meg végül Dávid Ferencben a nagylelkű, az önfeláldozó embert, aki mindeniben megbecsülte az egyént és aki, amikor munkásságáért, hitéért és meggyőzéséért helyt kellett állania, kész volt életét is feláldozni.

Ha századok múlva így látjuk és így értékeljük vallásalapító első püspökünk életét és munkásságát, akkor ebből magunkra nézve is vonjuk le a következtetéseket. Tanuljunk Dávid Ferencről fáradhatatlan és *önzetlen* munkásságot egyházunk részére, éljünk az egység gondolatának, igyekezzünk minden erőnkől Dávid Ferenc hagyatékát megbecsülni, azt minél szélesebb rétegekben tiszteltté tenni, hirdessük úgy a szószéken, mint künn az életben az ő nagy és igaz hitét, vallásos igazságait, a hit és lelkiismereti szabadság biztosítása érdekében végzett nagy munkásságát és ezt tegyük önérettel, sőt a legnagyobb büszkeséggel. Ezt megérdemli Dávid Ferenc, mert ő nem felekezeti, hanem általános emberi érdekekért és igazságokért munkálkodott, küzdött és szenvedett mártirhalált. Büszkék lehetünk Dávid Ferencre annál is inkább, mert *magyar* vallásalapító volt és olyan vallást alapított, mely a hit dolgain kívül a békességet, szeretetet hirdeti, tanítja és gyakorolja s így semmi tényében

nem nyilatkozik meg *úgy*, hogy a magyar embert a magyar embertől elidegenítse, elválassa.

Nagy vallásalapítónk példáját követve legyünk bármilyen hitű embertársunkkal szemben megértők, szeretettel teljesek, tőlük a segítő kezét, ha arra szükség van, sohase tagadjuk meg.

Ha ily tanulságokat vonunk le és gyakorolunk, akkor nem hiába élt és nem hiába szenvedett mártirhalált Dávid Ferenc, *kit követni bizonyára igen nehéz, de annál nagyobb és dicsőbb feladat.*

Végül magyar lelkünk őszinte megnyilatkozására emlékezzünk Magyarország kormányzója, Horthy Miklós úr Ő Főméltósága kormányzásának 10 éves évfordulójáról.

Még élénk emlékezetében van mindnyájunknak az ország szomorú állapota, amely bekövetkezett nemzetünkre a veszített háboru és az ezt követő forradalmakban, főképp a kommunizmusban és az ország megszállásában. Nem volt élet és vagyonbiztonság és nem volt sehol egy csöpp magyar erő, amire az ország sorsának jobbra fordulása érdekében támaszkodni lehetett volna.

Horthy Miklós volt az, aki a nemzet geniusa által megérintve, felállította a nemzeti hadsereget és ezzel egy hatalmat teremtett az egyéni, a társadalmi és az állami élet biztosítására. A magyar hadsereg megteremtőjét a nemzet hálából az ország kormányzójának választotta. Az ezt követő 10 év alatt a magyar új életre kelt és a tizéves évforduló alkalmából lelkesen ünnepelte állami életének újra alkotóját. Köri közgyűlésünk is hálás szívvvel csatlakozik a nemzet ünnepéhez és kéri a Mindenható áldását a kormányzó úr Ő Főméltóságának az ország érdekében kifejtett és kifejtendő munkásságára.

Ezek után a megjelenteket üdvözölve a közgyűlést megnyitottak jelentem ki és a mondottakkal kapcsolatban mindjárt egyuttal indítványozom, hogy Kovács József néhai köri felügyelő gondnokunk sírját koszoruzzuk meg, Kormányzó Úr Ő Főméltóságát pedig a 10 éves évforduló alkalmából táviratilag üdvözöljük. Ugyancsak üdvözöljük hasonlóan a miniszterelnök, valamint a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat is.

Hölgyek figyelmébe!

Ha elegánsan és izlésesen akar öltözködni, keresse fel **SZŐKE FERENC** angol- és francia női divatszalonját **Budapest, József utca 2. I. 3.** a Rác Dániel cég volt szabásza.
Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

William Wilder Howland.

Ezt a nevet jegyezzük meg jól. Egy áldott emlékü amerikai fiatal ember neve, aki halálos ágyán végrendekezett és 1500 dollárnyi, szorgalmas munkával és nagy takarékossgal gyűjtött vagyonát a Budapesti Unitárius Missió Ház-nak hagyta. Ezzel a végrendelettel azt a testvéri szeretettett akarta megpecsételni, melyet irántunk magyar Unitáriusok s általában a magyar nép iránt életében érzett. Amikor egy-egy amerikai ember közcélért áldoz vagy alapítványt tesz, mi Európaiak azt szoktuk mondani: könnyü nekik, mert ott van miből adni. Ez igaz, de nem egészen. Ahoz, hogy valaki egyházáért vagy más hasonló nemes cél érdekében anyagi áldozatot hozzon nem csak arany, hanem minden aranynál drágább valami: szív kell. Ezt igazolja a William Wilder Howland esete is, aki nem arany feleslegéből adott. 1500 dollárnyi megtakarított vagyonával mindenét: a szivét adta a Budapesti Unitárius Missió Ház-nak. Hogy mi indithatta ezt az áldott emlékü fiatal embert, aki alig 26 évet élt, arra hogy önmegtágadással gyűjtött kis vagyonát magyar célok szolgálatára hagyja, annak magyarázatát csak abban véljük megtalálni, hogy az Amerikai Unitárius anyák gyermekeiket magyar testvéreikért imádkozni is megtanítják. William Wilder Howland méltó eszménye lehet a mi ifju nemzedékünknek, a magyar Unitárius ifjuságnak is. Bizonyára a mi ifjuságunk is tanult édes anyjától imádságot az egyházért és a hazáért s biztató szót önzetlen áldozatkézségre. Ha ez a fiatalember, mint idegen fajnak gyermeke a magyar unitárius egyház érdekét elég magasztosnak tartotta arra, hogy érette minden vagyonát feláldozza, mennyivel inkább szivünkön kellene viseljük egyházunk érdekét nekünk, aki annak közvetlen gyermekei vagyunk. Ahoz, hogy az egyház valakinek valamit adhasson, akár lelkeiket, akár anyagiakat, az szükséges, hogy érette előbb valaki áldozatot hozzon. A Budapesti Unitárius Missió Ház csaknem a maga egészében amerikai és angol testvéreink áldozatkészségének a gyümölcse, melynek lelki és anyagi áldásait a mi magyar hiveink élvezik. Ne engedjük, hogy az idegenek jobban szeressék a mi magyar unitárius egyházunkat, mint mi szeretjük még akkor se, ha áldozathozatalról van szó. Vagy legalább is igyekezzünk, hogy a szeretetben mögöttük ne maradjunk.

Cs. G.

Nőszövetség hirei.

Karácsonyi beszámoló.

A múlté lett — aminek eljövételét kevéssel ezelőtt olyan nehezen vártuk, amelyre annyi szeretettel készültünk: a Karácsony.

Elmult — elment, elmerült ő is a többi után, az Örökkévalóság tengerébe.

Mi maradt utána? Szeretjük hinni, hogy kedves emlék sok-sok kis lélekben, egy-egy parányi megkönnyebbülés sok meggyötört szívben.

Talán ennyi s talán a legmegfelelőbb elparentálása ennek a csupa hangulat ünnepnek — ez lenne. Szinte rosszul esik ezzel a szeretet adta és vette ünneppel szemben is felütni az „adott” és „kæpott” rovatu könyvet.

De a nemszeretem munka elöl nem lehet kitérni, úgy kell venni mint a rossz, de hasznos orvosságot.

Kezdjük tehát a vallomással, hogy két rohamot indítottunk a Karácsony érdekében kedves atyánkfiai szive és erszénye ellen:

1) a dec. 8-iki műsoros est jegyeinek eladását;

2) pénzt, természetbeni adományokat kérő sorainkat.

Hála Istennek, mindkét rohamnak meg volt a sikere. Kevesen voltak, akik bezárták szívüket, fülüket kérésünk előtt. Sokan adtak örömmel, jó szívvel, nem is a feleslegből a legtöbb, hanem a szűkösből.

Nekünk is ők a legkedvesebb adakozók!

Elküldöttünk 250 drb. beharangozót a karácsonyi adakozásra (egyúttal meghívó is volt a dec. 8-iki estre) és 30 levelet magánosoknak, kereskedőknek és könyvkiadóknak.

A dec. 8-iki est összes jövedelme az elszámolás után befolyt 2 P.-vel: 164.30 P.

I. Dec. 31-ig befolyt pénzadományok:

a budapesti Egyházközség 300 P. (ált. adomány) a Tébe 300 P.
Horthyné akciója 200 P. a Koháry-utcai ház lakóinak adománya

29.20 P, Förster Lajosné gyermekei, Dr. Kozma Jenő 25-25 P, Józán Miklósne, Fürst Ödönné, Dr. Enyedy Róbertné, N. N., Jakab Zoltán, Dr. Bellő Ferenczné, Dr. Mikó Ferenc, Dimény Mózesné 20-20 P, Csatkay Jenő 40 P-ös adományából, Barabás Istvánné, özv. Lipkay Arthurné, Dr. Csiki Gáborné 15-15 P, Mihály Rudolfné 12 P, Arlow Viktorné és családja, Dimény Lajos, Dr. Májay Dezső, özv. Hédeváry Hugóné, özv. Péterfi Lajosné, Pál Ferenc, Ujváry László, Schey Ernőné, Dr. Molnár Dezsőné, Sinczky Géza, Jancsi László, Koncz Jánosné, Dr. Hajós Béla, Dr. Mahler Sándor, Dr. br. Daniel Gábor, Dr. Bródy László és neje, Tündérujjak szerkesztősége, Kiss Irén és Jolán 10-10 P, Derzsy Julia 7 P, Bellovits Imréné 6 P, Gábor Antalné, Pauszpertl Károlyné, Borsosné Wendler Irma. N. N., özv. Ráduly Jánosné, Polgár Lipótné, özv. Nyirő Gézáné, Buzogány Anna, özv. Rend Domokosné, Szabó Sándorné, Rédiger Károlyné, Biró Jánosné, Benczedy László, Dr. Ürmössy Gyula 5-5 P, Molnár Jánosné Gyarmathy Kálmán 4-4 P, Takács Ferenc, Imreh József, Deák Farkasné, Szabó Sámuel, Bencze Béla 3-3 P, Dr. Geley Kálmán 2.35 P, Nyiredy Jenőné, Miklósy Ferenc, Gál Miklósne, Péter János Borbély Mártonné, Beke Mózes, Huszti Sámuel, Heuffel Tivadarné Biró Sándorné 2-2 P, N. N. 1.90 P, Dr. Kemény Gábor, Dr. Réter Vilmosné 1-1 P, Falúvégi Áron, Szent-Iványi Józsefné 10-10 P, Dr. Kisgyörgy Sándorné 5 P, Tontsch Róbertné 5 P. 20 fill., Goldstein Eszter 2 P. 20 fill. A dec. rendőr istentiszteleten befolyt perselypénz: 6.91. Összesen: 1460.76 P.

II.

A két rendbeli (cserkészek és ifjuság) szeretetvendégségre természetbeni adományt adtak: Dr. Tihanyi Györgyné, Deák Farkasné, Vargáné P. Mária, Nyiredy Gézáné, Polgár Lipótné, Buzogány Anna, Józán Miklósne, Barabás Istvánné, Horváth Kálmánné, özv. Pálffy Móricné, Zaponel Gizike, özv. Baranyay Józsefné, özv. Ráduly Jánosné.

Dr. Csiky Gáborné 5.—, Pauszpertl K.-né és Schey E.-né 3—3 P, özv. Rend Domokosné 2 P összesen 13 P.

III. Játékot és cukornemüt:

Schwimmer Imréné, Vörös Józsefné, N. N., Dalmady testvérek, N. N., Dr. Hegyi Gyuláné (57 drb. gummi játék), Barabás Erzsike, Pauszpertl Károlyné és Vargáné Török Magda, Fürst A.-né, a Köztisztviselők Koháry-utcai fiókja 18.50 P értékben fűgét és amerikai mogyorót, Ürmössy Zoltánné, Kiss Irén és Jolán (25 drb. cukorka csomagot a pesterzsébeti isk. gyermekek számára).

IV. Könyvet.

Vallásos Iratok Nemzetközi Kiadó Hivatala 5 drb., Pesti H. 10 drb., Tolnai Világlap 10 drb., Gutenberg 3 drb., Dalmady Testvérek 8 drb., N. N. 5 drb., Surányi és Biró gyermekek 3 drb., Biró Jánosné 9 drb. képes melléklet, Schey E.-né 50 drb., Putnoky Testvérek 6 drb., Csucsy Jánosné 20 drb., Studium 10 drb., Az Est 12 drb., Pfeifer Testvérek 3 drb. összesen 154 drb.

V. Cipőt és ruhaneműt:

Ürmössy Zsigmond és neje (30 pár új gyermek harisnya, 8 pár új cipő, 2 új gyapju sál, 6 drb. új gyapju gyermek sapka, 1 vég flanel). Barabás I.-né, Rónai M.-né, Jancsi L., özv. Pálffy M.-né, Józán M.-né, Belováry I.-né, Ujlaky V., Hauer és Márton cég, N. N., Surányi A.-né, Vörös I.-né, Imreh Ilona, Irsay E.-né, özv. Péterfi L.-né, Gábor A.-né, Buzogány A., Pauszpertl K.-né, Kovács G.-né, Schwimmer I.-né, Füst A.-né, Derzsy Á.-né, Hegedüs Szilárdné, Vargáné Pauszpertl M. Tóth S.-né. özv. Derzsy K.-né, Feldmann I.-né, Gyarmathy M., Péterffy Gy., Hollósy F. I.-né, Borsosné, W. I., Szabó I.-né, Jancsi M.-né, Dr. Szegedy I.-né, Dr. Tihanyi Gy.-né, Nyiredy G.-né, Deák F.-né, Dalmady Testvérek, özv. Ráduly J.-né, Polgár L.-né, Biró L.-né, Bencze Béláné (6 kis új sapka, 10 pár új harisnya), Hegedüs I.-né, Gáthy F.-né, Mahler S., Bozoky E.-né, N. N., Biró J.-né, Szentmiklóssy L.-né, Fodor B., Pál M., Putnoky L.-né, Csucsy J.-né, Benczédy L.-né, Klein G. (40 drb. új swájci sapka), László J.-né (3 p. új gyermek harisnya), id. Durugy F., Molnár D.-né, Dr. Bródy L.-né, Szeley E.-né, özv. Jéger K.-né, Köztisztviselők Szövetkezete 13 m. férfi szövet. Endrey G.-né, Jukl K.-né, Lengyel M.-né, N. N., Sámi L.-né, Hegedüs cipő szalon 1 pár új cipő, Pálffy Samuné.

Nagy Áron

Unitárius asztalos mester jutányosan készít mindennemű asztalosmunkát. Kívánatra házhoz megy. **L a k á s a:**

IV., Károly-körút 7. szám.

Telefon hívó 373-04.

Minden isk. gyermek és a velük megjelent kisebb-nagyobb testvér kapott egy-egy szeretetcsomagot (cukor, tea, süt., füge, amerikai mogyoró) és egy könyvet.

Szeretet csomagot kaptak a cserkészek és a két ifjusági egyesület tagjai.

Pénzsegélyben részesültek:

1—1 P 10-en, 5—5 P, 1—6 P 35—10—10 P-t. összesen 407 P.
A pénzsegély osztás a családlátogatók javaslata alapján történt.

Új cipőt kapott 29 gyermek, — 3 gyermek cipő javításra pénzt. — összesen 331.10 P.

Használt cipő és ruhaneműt kapott:

50 család, 15 magányos.

A kiadások főbb tételei:

1) Karácsonyfa, diszek, gyertya, papirzsákok	— — —	56.68 P
2) Cukor, tea süt., füge, amerikai m. 550 szeretet csom.		452.41 „
3) Ifj. és cserkészek szeretetvendégségének készpénzkiad.		30.28 „
4) Pesterzsébeti isk. gyermekek karácsonyfája	— — —	7.04 „
5) Cipők	— — — — — — — — — —	331.10 „
6) Segélyek	— — — — — — — — — —	407.— „
7) Könyvek	— — — — — — — — — —	185.80 „
		<u> </u>
	összesen	1470.31 P

Végére érve beszámolónknak, nem marad egyéb hátra, mint köszönetet mondani első sorban a jó Istennek, ki az Unitárius Nők kicsiny és anyagi javakban szűkölködő csapatának megadta azt az örömet, hogy — örömet szerezhetett, nélkülözést enyhíthetett.

Hálásan köszönjük minden adakozónak, hogy lehetővé tették a lehetetlennek látszót, ilyen szépen megünnepelni ezt a félve-félt, nehéz magyar karácsonyt.

Áldassék érette a menyei édes Atya, kinek áldása bizonyára megpihent a jó szándékon, a jó szívvvel adott filléreken!

Ha van valami, ami fáj — fáj az, hogy még ez a karácsony sem vonzott körünkbe mindenkit, akinek — ha nem másért, bár azért sem lenne szabad hiányozni a sorból, mert az anyakönyvi kivonata szerint: unitárius. Az Úrnak 1931 és elkövetkezendő esztendejében pedig még a meghalt unitáriusoknak is felkel-

lene támadniok, hogy el ne vesszenek az élők — annál kevésbé lenne szabad beérni sokaknak az élők közül avval, hogy papiron unitáriusok.

És most, balzsamul, megnyugvásunkra és vigasztalásunkra — lássanak napvilágot egy hozzánk intézett levélnek következő sorai: „Mély hálától eltelten mondok köszönetet azon szives, megértő szeretetért, mellyel családomat ajándékokkal, ruhával segélyezték.

Köszönöm a hitet, a reményt, amit visszakaptam. Rendkívül súlyos helyzetemben az a nyújtott ajándék erkölcsi érték, ezáltal értettem meg, hogy vannak szerető, megértő testvéreim.

Mély megindultságomban nem tudok kifejezést találni, nem tudok más módot, alkalmat kapni, mint tisztelettel felkérem, hogy az *illetékeseknek* egy sors által elveszésre ítélt köszönetét, háláját átadni kegyeskedjék.“

Kik az illetékesek? kérdezitek. Mindenki — aki tettel is unitáriusnak vallotta magát 1930 Karácsonyán.

Az Unitárius Nőszövetség.

Karácsonyfa-ünnepélyek.

Soha szorongóbb szívvel nem vártuk a kis Jézus érkezését, mint 1930 Karácsonyán. Soha nagyobb szükségben, nyomoruságban még nem köszöntött ránk a Szeretet ünnepe, de soha nem is volt az Örökkévaló kegyelem oly közel hozzánk, mint a szorongatások közepette. Ünnepélyeink —, ha szabad a mindennapi élet szavaival élnünk — jól sikerültek. A kicsinyek és nagyok évről-évre mind nagyobb és nagyobb számban állják körül a Szeretet fáját s viszik szerte a városba az itt kapott fényességet, az itt szerzett meleget.

Az iskolások karácsonyfa-ünnepélye dec. 21-én vasárnap d. u. fél 4 órakor volt a Koháry-utcai templomban. Ott szorongtak az apróságok a zsufolásig megtelt templomban a meggyújtott karácsonyfa körül s énekelték az örökszép dallamot: „Mennyből az angyal“. Utána Hollósi Filep Klára VIII. o. t. mondott szép karácsonyi imát. Majd Barabás István VII. o. t. evangéliumot olvasott. A „Csöndes éj“ dallama után Dutka Teri, Csucsi Ferkó és Albert Rózsi szavaltak karácsonyi hazafias verseket. Dr. Szegedy Istvánné (Ila néni) bájos szép mesével örvendeztette meg a kicsinyeket, akik feszült figyelemmel hallgatták s hálásan megköszönték a szép kará-

csonyi történeteket. A mese után Bükkösi Erzsébet, Pálffy István és Endrei Tamás szavaltak. Majd „Nő az árnyék, itt az este” egyházi énekeket énekelték a gyermekek. Az ünnepély Józan vikárius afia áldásosztásával végződött.

Ünnepély után a kicsinyek a tanácsterembe vonultak a cserkész fiuk tartván a rendet a tömegben. Itt már várták őket az angyal kezek (a fáradhatatlan nőszövetségi hölgyek) által készített csomagocskák. A cukor csomag mellé könyv is került. A kis gyermekek szemébe pedig a boldogság könnye. Igazi lelki boldogság volt látni a csöppségeket, mint vonulnak el a karácsonyi szeretet boldog érzésével szivükben, ami bizonyára nagyobb adomány volt számukra, minden kézzelfogható adománynál.

Pesterzsébeten az ottani iskolás gyermekek számára Kis Mózes ny. igazgató afia és családja továbbá Imreh Ilona hitoktató nő afia tartottak szép karácsonyfa-ünnepélyt, amit szintén a csomagok kiosztása követett.

Az újpesti és rákospalotai isk. gyermekek Fejér Domokos és Sigmond Olga k. atyánkfiai vezetése mellett vettek részt az ünnepélyen.

Másnap dec. 22-én hétfőn este 6 órakor a 345. János Zsigmond cserkészcsapat tartotta házi ünnepélyét a karácsonyfa körül a Koháry-utcai templomban.

A csapat karácsonyfa-ünnepélye szerényen csatlakozott az eddigi ünnepélyekhez. Igazi örömmel és melegséggel ülte körül a kis csapat a karácsonyfát a szeretet ünnepén. A csapat apraja-nagyja egyforma lelkesedéssel énekelte a kedves dallamot: „Nő az árnyék, itt az este”. Utána Jancsi László lelkész afia intézett lélekemelő beszédet a cserkészekhez. Elmondotta a karácsonyfa üzenetét, amit minden fiu mélyen a lelkébe vésett. Hallottuk és megértettük, amit a kis fa mesélt a bércei Kárpátokról, Nagymagyarországról. Mélyen átértettük az üzenet minden egyes szavát és ezentul arra fogunk törekedni, hogy nagyobb-mégnagyobb cserkészek lehessünk.

Ezután Józan vikárius úr kérte a jó Isten áldását e csapatra, annak vezetőjére, minden egyes tagjára, munkájára. Befejezésül a magyar Himnuszt énekeltük el.

A csapatotthonban ez alkalommal először rendezte meg a csapat a szokásos „Őrsi versenyt”. Bevezetésül Pethő István parancsnok afia ismertette a verseny jelentőségét és feltételeit. Szerepelt a

műsorban szavalat, szindarab, ének és a cserkészélet egy pár kedves jelenete.

December 23-án kedden este 6 órakor a Missióházban gyultak ki a karácsonyfa áldott gyertyái a Brassai Sámuel ifj. egyesület és a Percelné Kozma Flóra leányegyesület tagjai számára. Józan vikáriusafia mondta a beszédet, mely igazi meghitséggel szólt az ifjusághoz. Az ünnepély résztvevőinek meleg hangja és hálája csen-dül ki a következő sorokból!

„A Szeretet szelleme eljött ismét közénk.

Együtt voltunk mindnyájan a Rákos-utcában, a templom meg-hitt falai között.

Milyen jólesett a hófehérrel diszített karácsonyfa égő gyertyái-nak fényébe meredni. . . .

Fiatal, de már az élet küzdelmeiben edzett sziveinket jóleső melegség árasztotta el. Az ima még mélyebbről szállt fel, a zene még szebben csengett, ezen az estén. Megérezte, hogy ez az ünnep az ifjuság karácsonya volt.

Gondoskodó kezek, mindenki számára otthont és családias együttlétet szereztek, ugyanis az ünnep után megvendégelt bennün-ket a Nőszövetség, igen bőkezűen. A gazdagon megrakott asztalok mellett, gyermeki örömmel fogadtuk el azokat a kis csomagokat, melyeket oly végtelen szeretettel készítettek el számunkra.

Azok, kik a karácsonyt nem tölthetik szorosán az övéik köré-ben, különösen hálásan fogadják a megértő és szerető jóakaratot.

Az ünnepség végén, mindenki magával vitt szívében, abból a melegségből, melyet a mi páratlan Asszonyaink sugároztak”.

(Összeállította — jl. —)

A 10. évébe lépett Értesítő előfizetőinek és olvasóinak az új évben békességet és áldást kíván.

Karácsony szent ünnepén hiveink nagy számban sereglettek föl templomainkba. A Koháry-utcában 3 alkalommal terítettük meg az Úrnak asztalát Úrvacsorát 413 hívünk vett. A karácsonyi per-selypénzt ezuttal is a Brassai S. Ifjusági Egyesületnek adtuk. A Koháry-u templomban 124P. 30 fill., a Rákos-u.-i kápolnában 45 P. 70 fillér gyűlt egybe. A Koháry-u. templomnál az urvacsorai kenye-ret Józan Miklós vicárius és családja, a bort Pálfi Samu és neje adományozták. Az egyházközség nevében hálás köszönet.

Gyallay Domokos atyánkfia a Kolozsvárott megjelenő Magyar Nép szerkesztője, a neves erdélyi író, a Kisfaludy-Társaság tagja székfoglalóját január 7-én, szerdán d. u. 5 órakor tartja az Akadémia épületében. Felhívjuk erre olvasóink szives figyelmét.

Pesterzsébeti szórványunkban a 4. istentiszteletet január 11-én, délután 4 órakor tartjuk az Erzsébet-úti áll. elemi iskolában. Szolgálnak Barabás István és Kis Mózes.

Rákospalota-Pestujhelyen január 18-án tartjuk 4. istentiszteletünket, délután 4 órakor a Madách-téri áll. elemi iskolában. Szolgálnak Barabás István és Fejér Domokos.

Sepsi-Szent-Iványi id Szent-Iványi József, nyug. kir. járásbíró, tb. árvaszéki ülnök, egyházi tanácsos atyánkfia 1930 dec. 13-án, életének 79. évében végelgyengülés következtében elhunyt. Temetése december 15-én volt a kispesti új temető halottasházából. Nyugodjék csendesen!

Gulyás János hódmezővásárhelyi egyházközségünk presbitere december 15-én 69 éves korában elhalt. Temetése december 17-én volt a hódmezővásárhelyi unitárius temetőben. Pihenjen békességgel!

A Misszió ház hirei. Jan. 4. d. e. 10 ó. Istentisztelet Pethő István Jan. 4. d. e. 10 ó. Istentisztelet Debrecenben: Dr. Csiki Gábor. Jan. 8. d. u. 5 ó. A Nőszövetség választmányi ülése. Jan. 8. d. u. 8 ó. Internátusi értekezlet. Jan. 11. d. e. 10 ó. Istentisztelet: Dr. Csiki Gábor. Jan. 11 d. u. 4 ó. Istentisztelet X. ker. Máv. Északi Főműhely lakótelep állami iskolájában: Dr. Csiki Gábor.

A Dávid Ferenc Filléralapra adakoztak: Kis Irén és Kis Jolán (Pesterzsébet) 700 fill., Dr. Molnár Dezső 1000 fill., Bencze Béla és neje 140 fill., Szabó Sándorné 500 fill., Dr. Derzsi Andor 366 fill., Dr. Mahler Sándor 365 fill., Kelemen Béla 400 fill., Vidor Miksa 200 fill., Wasztel János 366 fill., Katona Sámuel 120 fill., Gál Árpád 500 fill., Fejér Domokos 500 fill. A gyűjtés eddig: 176,532 fill. Gál Miklós pénztáros.

Szabó Ferenc részvénytársasági igazgató atyánkfia, január 3-án Budapesten elhunyt. A gyászszertartás a Kerepesi-úti temetőben január 5-én volt, ahonnan a holttestet a bécsi Krematóriumba szállították. Béke poraira!